

№ 2.

Вильня, 15 сэнцября 1906 г.

Наша Доля

Год I.

першая беларуская газета для вёсковаго и мествоваго рабочаго народу.

ВЫХОДИТЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ рускими и польскими литэрамии.

Адрес редакциии и администрации: *Вильня, Вилехская вулиця 32.*

Цана: з перасылкаю и дастаукаю да хаты: на 1 год—3 руб., на 6 месяцоу—1 руб. 50 кап., на 3 мес.—75 кап., на 1 мес.—25 кап. Без дастауки и перасылки: на 1 год — 2 р. 40 к., на 6 мес.—1 р. 20 к., на 3 мес.—60 кап., на 1 мес.—20 кап. За границую: на 1 год—4 руб., на 6 мес.—2 р., на 3 мес.—1 руб. Перамена адресу—20 кап.

АБЪЯУЛЕННЯ прыймаюцца на последний страницы на 20 кап. за липейку пэтиту.

Рукаписы и карэспандэнции, присыланья у Редакцию, мусяць быць чытэльна написаны з фамилиею и адресомъ таго, хто яе присылае. Адресъ только для ведама Редакциии.

Ад Редакциии.

Уселякіе грошы присыланьяе у Редакциию „Нашае Доля“, просим прысылаць канешине на имя Ефстафія Сымоновича.

Пагром.

Пагром! Кольки раз гэта слова далетало да наших ушоу.

Пагром у Гомелю, у Кишинёви, у Киеви, у Беластоку, у дзесяци инных месцох и на канець у Седльцах.

Пагром! Свет добра ведае што значыць гэта слова: у ём морэ криви, цэлые рэки слёз, сотни забитых и пакалечэных, плачудоу и сирот, умираючых з голаду на магилках сваих кармицелёу...

Дзе праляциць гэта слова — кроу стыне у жылах, пракляцце зрываецца з губ абездоленнаго народу, гневом помсты на яго устроицелёу кипяць сэрцы людзёу. Скуль бяруцца гэтыя пагромы, якая цёмная сила туманиць людзём вочы, што яны як зверы кидалюцца брат на брата? Ёсць жменька людзёу, каторая баицца народнае свабоды, видючы у ёй сваго найбольшаго ворога.

Вось гэта жменька ворогу народа и видзиць што народ сильны, што таго и глядзи — прыдзе свабода. Трэба позвадзиць людзёу — хай бьюцца памиж собою, хай у гэтай братней битве трацяць свае силы.

И вот яны цкуюць адзин народ на други, хрысцяня на жыдоу, руских на палякоу, татароу на армяноу. Цэлыми дзесятками тысячоу друкуюць паперки у каторых стараюцца пазвадзиць людзёу и паперки гэты разсылаюць серэд цёмнаго народа и слушаюць, што народ скажэ на ихъ писульки. Кали только гэтыя ядавитые писульки нойдуць послух серэд цёмных мас, гэтыя враги народа прысылаюць сваих подкупленных слуг и абъяуляюць час пагрому. Серэд солдатоу яны так само не забываюць засеяць сваё ядавитое зерне и тые

з дурноты слушаюць рады сваих ворагоу. Хто керуець гэтымі цёмнымі сіламі погромшчыкоу? — згадаць трудна. Адно толькі ведамо, як гэта разтлумачы член Гасударственнай Думы быўшы товарищ министра унутрэнных дзел, князь Урусоу, камандзер гэты мае послух и памеж часцей палиции, жандарау, казенных даношчыкоу, што мае уласць ён, бо кали часам заступница за винаватых, то справедливая кара аминае их.

Так жменька людзёу, ворагоу народное свабоды, ужо залило край морам криви и цяпер зноу есць зерте народы памиж цёмнаго народа.

Толькі дарэмна праца их: народ патрафиць распазнаць Юдаша ад брата сваго.

Народ пачынае разумець и ядавітае зерне нязгоды ня зыдзе на ниукахъ наших вёсакъ.

Як мужыку палепшыць сваё жыццё.

Усім добра ведамо, што нима горш жыцця, як мужыцкае жыццё. Працуй цяжка не пакладаючы рук, пакуль маеш хоць крыху силы, и за гэта цярпи голад и холад, жыви у здэку, паневерцы ды цемноци—во доля мужыка. И працуе мужык, сцяушы зубы, бо ведае, што иначэй чэкае яго галодная смерць. А тым часам бачыць ён, што шмат людзей каля яго жыве бэз уселякой працы у багацтви и збытках, не знае ни гора, ни бед.

И злосць бярэ мужыка: адкуль гэтакая несправедливосць на свеци? Гдзе прычына мужыцкой нядоли?

Дзика пазирае мужык на свет Божы и шукае гэтае прычыны, шукае, гдзе вораг яго. Ведае ён адно: зямли у яго мало; каб неяк пражыць, трэба або узяць у арэнду больш зямли, або ісци на зароботки. Куды звернешся? а дарога адна: мусиш ісци да пана ды прасиць яго, каб быу ласкау прыняць на службу за парабка або аддаць у арэнду зямли, сколько патрэба. Арэнда вялікая, плациць яе цяжка—зароботки надта малые, вась значыць пан винаваты у бядзе мужыка!

Так думае мужык и у цемноци сваёй ня бачыць таго, што паны як паны, але винаваты и сами мужыки. Паны, ведамо, дабываюцца таго, каб

мець як найбільш карысци и даходу з сваей зямли або фабрыки, бо иначэй и быць ня можэ.

Тое самое робиць кожны, тое самое рабиу бы и мужык, калиб дастау стольки зямли, сколько мае пан. Таки ужо цяпер парадак на свеци: хто мае зямлю, або фабрыку, або шмат грошэй, той можэ карыстаць з чужой працы и жыць ничога не робячы. И пакуль гэты парадак будзе трываць, будуць у нас и багатые, и бедные, будуць адны людзи працаваць на других, прадаваць им свае силы рабочые. Але кали работники ды мужыки прадаюць сваю працу надта танна, кали мужыки бяруць ад паноу зямлю у арэнду за надта вялікую плату, то у гэтым яны сами винаваты. Винаваты таму, што кожны дабываецца толькі сваёй карысци, ня глядзячы на сваих таварышоу працы, у каторых адны справы и адна доля, и не идуць разам, як браты, за лепшэе жыццё, за лепшыя варунки працы.

Годзицца, примером, мужык на работу за парабка. Сямья у яго вялікая—и просиць ён у пана найменш 40 руб., бо иначэй нима як пракармицца. А тым часам прыходзиць други мужык: сямьи у яго нима, адзин ён на свеци, грошэй яму много ня трэба, И вот, ня глядзячы на тое, што яго таварыш застанецца без хлеба, ён згаджаецца служыць за 35 руб. За им прыходзиць трэци—той ещэ адкинуу пяць рублёу и просиць ужо толькі 30 руб. у год. Нима дзива, што пан прымае на службу таго, каторы просиць найменшу плату; и хтож цяпер винаваты, што плата малая? Пан чы мужыки?

Вось гэтаким парадком мужыки сами паменьшыли плату за работу. Далей—возьмем абработку зямли на палову. И тутака мужыки так само идуць на перэбой: кожны згаджаецца на найгоршыя, найцяжэйшыя варунки, каб толькі узяць зямлю. А пан—ведамо—вельми рад таму, што добра за рабиу.

А што робяць мужыки, кали бяруць зямлю у арэнду? И тут яны цягаюцца меж сабою, каб толькі перэхациць у другога зямлю. За кавалак зямли, за каторы тры годы таму назад плацили сто рублёу, цяпер даюць две сотни и болей ещэ.

Кожны павинен зразумець, што сами мужыки винаваты у сваёй бедзе, винаваты праз тую неразумную вайну, каторую вядуць меж сабою за зямлю ды за зароботки. Штож зрабиць, каб гэтаго не было? А трэба зрабиць тое самое, што зрабили местные работники.

Ведамо, што у горадзи ни адзин работник не живець так дрэнна, як мужык у вёсцы. Чамуж гэта так? Можэ таму, што их гаспадары, фабры-

канты и уселякие местовые багачы—лепшыя людзи, як багачы вёсковыя?

Заусим не! И у горадзи, як и у вёсцы, гаспадары хочуць мець якнайбольшыя даходы и дзеля таго стараюцца заплаціць работникам якнайменш грошэй. Але у горадзи работники разумнейшыя ад вёсковых: яны зразумели, што яны толькі тады сила, як ідуць усе разам, як браты. Местовыя работники усюды пазлучаліся у хэуры, у саюзы, разам пачали ваеваць з багачамі за свае агульныя справы и ужо дабіліся большэй платы и каротшаго рабочаго дня.

Чамуж мужыки ня робяць гэтак само? Чы яны не такіеж людзи, як работники? Ужо й у нашым краю пачынаюць працухацца мужыки, пачынаюць разумець, што не вайною меж сабой дабьюцца лепшаго жыцця, а добраю згодой и брацкой любою. А тож ёсць такія гасударства, гдзе мужыки паспели дабіцца такога добраго жыцця, што жыццё нашых мужыкоу здаецца як бы некі цяжкі сон. У Англіі мужыки кожны дзень ядуць мяса, а парабок дастае такую добрую пэнсію, аб якой наш мужык и ня сніу, мае добрую хату, пекнае ложка, чыстую и добрую апратку, ды ещэ и вучыцца! У іншых краях мужыки жывуць и ещэ лепей.

А у нас?

И у нас мужыки могуць дабіцца тагож, калі пойдучь па той дарозі, па каторой ужо шмат году ідуць іх таварышы па працы у горадзі. Не марнуючы часу павінны и мужыки рабіць свае саюзы так само, як ёсць па гарадох саюзы шэуцоу, крауцоу, сталяроу, ткачоу, друкароу и уселяких іншых работнікоу. Такіе мужыцкіе саюзы павінны моцна злучыць усіх мужыкоу дзеля таго, каб абараняць свае агульныя справы и палепшыць цяжкую долю мужыкоу.

Як рабіць гэтакія саюзы, напишэм у другіх нумэрах „Нашой Доли“.

Усяго па троху.

Помоч сямействам запасных. Глаўное праўленне местовой гаспадаркі абъяўляе, што казна ужо болей ня будзе памагаць сямействам запасных салдату, прызваных на службу. Калі гдзе не будзь запасныя датуль не вернуліся з вайны, іх сямействам памагаць павінны местовыя праўлення.

Крэсцьянскі банк у апошні срок за неуплату у час грошэй ставіць на ліцытацыю 84 крэсцьянскія гаспадаркі, купленыя праз гэты банк.

Недаўно вышоу указ а прадажы мужыкам 7 мільёну дзесяцін казённое зямлі. Вот газета „Переломь“ и злічыла, што казна ад прадажы гэтае зямлі палучыць 560 мільёну рублёу. Калі гэтыя грошы размяніць у банку на гасударственныя білеты, то казна заробиць на гэтым 25 мільёну рублёу. А цяперака даходу з гэтае зямлі казна маець што год 6 мільёну сямсот тысяч рублёу.

У нашым краю казна мае вось сколькі зямлі:

	Усяго зямлі дзесяц.	Пад лесом дзесяц.	Прыгодной да гаспадаркі и іншэй дзесяц.
У Віленскай губ.	315,153	264,886	50,267
„ Ковенскай „	193,005	166,195	26,810
„ Гродненск. „	338,445	283,171	55,274
„ Мінскай „	712,196	469,685	242,511
„ Віцебскай „	233,448	169,260	64,188
„ Могілеўск. „	121,135	109,081	12,054

Усяго разам у гэтых шэсці губэрніях да казны належыць лесу 1,462,278 дзесяцін, іншэй зямлі 451,104 дзесяціны, а агулом—1,913,382 дзесяціны.

Агульны даход казны у 1904 году з усей гэтай зямлі быў 6,156,500 руб., у тым шчоці з лесу—5,893,259 руб., а з зямлі, прыгодной да гаспадаркі и іншэй—263,241 руб.

(Kur. Lit.).

Аб Павленкоўскіх бібліотэках.

Просяць нас паведаміць чытацелю, што цяперыка адкрылася бібліотэка (кніжніца одкуль народ можа пазычаць кніжкі) імені Ф. Ф. Павленкова у вёсцы Остромэчэ Гродзенскай губ. Брэсцкага павету. Гэтая бібліотэка заложэна па прыгавору сельскаго обчэства и маець сабе за цэль даць народу можнасць карыстаць з кніжкоў и пазычаць іх чытаць да хаты нічога за то не плацічы. З сагласу сельскаго обчэства кніжкі могуць браць чытаць и мужыки з іншых суседзкіх вёсак, пры гэтым ад іх можа брацца, невялічкая плата (на попраўку) калі на тое будзе саглас сельскаго обчэства, каторое залажыло такую бібліотэку. Бібліотэка закладаецца за грошы добровольно офарованыя не меней 50 рублёу и за грошы запісаныя тэстамэнтам нябошчыка выдаўцы кніжкоў Ф. Ф. Павленкова дзеля чаго и бібліотэка носіць прозвішчэ „Бібліотэка імені Ф. Ф. Павленкова“. Хату для бібліотэкі даець сельское обчэство. Усімі справамі бібліотэкі заведуе

выборны чалавек ад таго сельскаго общаства, каторое напісало прыгавор аб аткрыццю біблі-бібліотэкі. Кожнаму чалавеку патрэбны кніжкі, але адзін чалавек не мае грошэй каб купіць усе тыя кніжкі, каторыя конешне патрэбны кожнаму дзеля навукі. Але як усё сельскае общаство усею грамадою зложыцца хаця па залатоуцы з хаты каб было хаця 50 рублёў и, напісаушы прыгавор аб аткрыццю бібліотэкі, собраны 50 рублёў пашлець разам с прыгавором да Пецербурга у книгоиздацельство Ф. Ф. Павленкова яго душэпрыказчыку г. Яковенко, тады адтуль пришлюць устав бібліотэкі патрэбный для прэдстаўлення правіцельству и кніжкі для бібліотэкі.

3 Беларусь и Литвы.

Битва каля вёски Будзеуки.

(Слонимскаго павету, Гродзенскай губэрні).

Па прыказу губэрнатора, у двох суседзких вёсках Лухоницы и Будзеуки хацели арыштоваць 7 мужыкоў. Спонуць гэтак прыказано было прыставу 3-го стану Слонимскаго павету. Прыстаў паехаў у вёску Лухоницы з атрадам паліцыі. Было 2 пешых, 15 конных стражнікоў и 3 уратнікі. На сам перэд арыштавалі Пятра Лотоша з вёски Луконицы. Ад яго хаты атрад паліцыі падышоў да хаты Винцука и Ивана Махначоў. У гэтым часі вець а прыездзі паліцыі абляцела усю вёску и мужыкі пачалі прыгатаўляцца, каб адабраць ад паліцыі сваіх суседоў.—Абачышы што народ разрухаўся, паліцыя, забраўшы Лотоша и раней арыштованнаго мужыка з вёски Лысково, Прокоповича, пакаравалася на вёску Будзеуки, гдзе думала арыштаваць двух братоў, Людвіка и Александра Латошэй. Падходзючы да вёски Будзеуки прыстаў пакинуў двух арыштованых недалёка вёски пад канвоем 2 стражнікоў, а сам с атрадам пакараваўся да вёски, каб арыштаваць мужыкоў. У гэтым часі з вёски Луконицы падышлі людзі з каламі и каменнямі и сунуліся да паліцыі. Паліцыя пачала стрэляць у народ са стрэльб и рэвольвэроў.

Мужыкі кинуліся пад хаты и аттуль былі чутны выстрэлы з рэвольвэроў у паліцыю. Тады часць паліцэйскіх накінулася з шаблямі на народ. Мужыкі разбежаліся па лясах. Паліцыі

удалася схіпіць толькі дзве бабы и мужыка Михала Лотоша, каторы з калом у руках адзін усё ещэ ваеваў з атрадам паліцыі.

Чым гэта кончылося—весьці пакуль што нима. (Страна).

Брэсцкі павет. Пры выборах да земляных камітэтоў мужыкі кажуць, што ніякой згоды паміж мужыкамі и памешчыкамі ня будзе, и што выбраны ад мужыкоў дэпутаты будуць крэпка бараніць мужыцкае справы, а на сам перэд чэкаць Гасударственной Думы.

— Мужыкі спалілі тры скірты сена у земскаго начальніка Маслова, каторы арыштаваў выбранаго ад мужыкоў у бышую Думу дэпутата Кондрапчука.

(Kurjer Litewski).

Чэчэрск (Могилёўскай губ.).

У гэтых днях да вёски Литчыхі прыехаў не які незнаёмы хлопец, склікаў мужыкоў и пачаў намаўляць іх, каб не давалі запасных и не плацілі падаткоў. Паліцэйскіе стражнікі пад камандай уратніка хацели арыштоваць яго, але мужыкі на тое не пазволілі. Паміж мужыкамі и стражнікамі пачалася бітва. Мужыкі асілілі паліцыю, а тым часэм агітатор уцёк.

(Kurjer Litewski).

Чаусы (Могилёўскай губ.).

Недаўно да вёски Рудомо прыехаў спраўнік са стражнікамі, каб зрабіць обыск. Адзін з паміж мужыкоў запытаўся у спраўніка: „Чаго шукаеце у мяне? ці я што украў? прызнаюся да адной толькі віны—умею чытаць и пісаць“. Спраўнік зразумеў, што мужык здэкеуецца над ім и прыказаў арыштаваць гэтаго мужыка, але зараз забралася грамада людзёў и не пазволіла на тое. Спраўнік з сваімі стражнікамі пашлі вон.

(Kurjer Litewski).

3 Лідзнаго павету.

3 над Васілішчэ.

Не так даўно заарэштавалі у нас Каспровіча, маладога хлопча, сына пасэсара. На сам перэд прыстаў са стражнікамі прыехалі трасьці яго хату. Шукалі, шукалі, перэтраслі усе куты, а такі нічога не знайшлі и паехалі. Праз два ці тры дні пасля таго зноў наехала уся каманда, зноў шукалі, зноў траслі усе куты, зноў не знайшлі нічога, а Каспровіча такі забралі, завязалі у Васілішкі, а адтуль на заўтра адправілі у Лідзу, гдзе и сідзіць ён у вастрозі па дзёнь.

За што яго забралі?—Трудна згадаць. Кажуць людзи, што быў данос на яго. Даношчыком называюць близкага суседа, каторы праз злосць нагаварыў перад прыставом нябывалыя рэчы на Каспровіча.

Дзвінск.

Быў тутак прыстаў 1-й паліцэйскай часці неякі Бульёнко, ешчэ вельмі малады чалавек, але ведамо было, што надта стараўся пры обысках. Недаўно аказалася, што ён украў 500 рублёў. Хаця за гэта зладзейства Бульёнко і атказали службу памочніка прыстава, затое зараз дастаў ён месцэ у губэрнскім прауленні.

(Сьв.-Зап. Гол.)

Па Расеі.

Саюз кародных вучыцелёў. З таго часу, якначалося учэнне, у саюзи народных вучыцелеу зноў закіпела работа. Прауленне саюзу у Пецербургу завалена прозьбамаі ад сваіх сябрукоу. У большэй часці гэтых прашэнёу народныя вучыцели, страцішыя сваі месцы, просяць аб залпчыці іх прад судом і у рожных канцэлярыях. Прауленне шукае цяпер работы для сваіх абяздольных таварышоу. Гаруе цяпер шмат сямей народных вучыцелёў, гатовых узяць якую небудзь работу. У Пецербургу цяпер идзець работа каля устройства „пауночнага аддзела“ саюза вучыцелёў. У гэты аддзел войдуць вучыцели суседних з Пецербурскай губерніёу у тым шчоці каля 600 народных вучыцелёў города Пецербурга і паветоу.

Трэпоу памёр. Трэпоу, ганарал, каторы у процлым годзі у акцябры даў прыказ, каб патроноу не шкадаваць і з пустых нэ стрэляць, памёр.

Спершу гаварылі, што у ганарала сэрцэ разарвалася. А цяпер ходзяць слухи, што не сваёю смерцю памёр Трэпоу.

У Новоузинском павеці мужыки на сельском сходзі пастанавілі прагнаць стражнікоу з свайго села і назначылі двацаць пяць рублёу штрафу для кожнаго гаспадара, каторы пасмее прыняць стражнікоу на кватэру або у стоянку. У колькі дзён пасля прыговору прыехаў земски начальник Кашкороу і абьявіў, што ён по прыказу Самарскаго губэрнатора ня будзе выдаваць магазыннаго збожа сельскому обществу села Перэкопнаго, аж

пакуль яны не назавуць яму правядыроу гэтаго прыговору

Мужыки не маюць чаго есці, некаторыя пачали хварэць з голаду, але цвёрда і адпорна трымаюцца прэд земскім і ні аднаго яшчэ суседа не здрадзілі,

(Сев. Зап. Гол.)

Казань. Недалечка ад Уржума Вятскай губ. у вёсцы Зайцево, мужыки адказаліся плаціць падаткі. Прыехаў спраўнік са стражнікамаі і пачоу забираць (конфіскаваць) іх дабро. Мужыки паслалі да вёски Большэшшырынска сваіх людзёу, каб уведаміць об гэтым сваіх суседау. Пасланцы забралі у Большэшшырынску кале 2000 народу і пашлі адбираць ад паліці сваё дабро. Стражніки абачышы грамаду людзёу пачали уцякаць. Мужыки адабравілі сваё дабро, а спраўніка арыштовали і пасадзілі у лазню і там трымалі яго, пакуль ня заплаціу им за папсаваныя самавары.

Гуторки аб гаспадарцы

Сонцэ навуки скрось хмары цёмныя
Прагляне ясна над нашай ниваю
И будучь жыці дзетки патомныя
Добраю долею, долей шчасліваю.

Ліка Лучына.

Доугімаі вузкімаі гонямаі раскінулісь ва усё стораны мужыцкія шнуры: у вадну сторану жытні палетак, у другую—ярыны, у трэцю папар. Чы не пайсці прыглядзецца, яким ураджаем наградила у сёлетнім гаду маць земля мужыка за яго цяжкую кривавую працу; чы зможэ ён з гэтаго ураджаю прахарчэваць сябе, сямью сваю і сваю скацінку?—А працаваў ён цяжка ад самой вясны да позняй восені, уставаў чуць свет, клаўся познай ночкаю, а увесь дзень чы то з сахоу у полі чы з касой на сенажаці біўся і гараваў дзеля лепшаго ураджаю. Не пашанціло яму і у сёлетнім гаду: з восені жыта такі добра зелянела, толькі з вясны чы прамёрзла яно, чы можэ пад снегам адапрэла—а вышла яно неяк нецекавае, якбы соннае. И ледзь прыгрэла сонцэ, а ужо абсела яго уселякая трава,—і стаіць яно цяпер низкое, з пустымі коласамі, рэдкае як тые шчаслівыя дні у мужыцкай доли...

З ярыной ешчэ горш; хоць і пад дождж пасеяў яе мужык, і земля добра падапрэла, толькі чуць вышла яна з зямлі—пажауцела, пасохла не дацягнушы да коласа; прапаў навэт і той гной, што

пад пасцілку падаслау мужык пад ячмень. А пра скаціну нима што и гаварыць: праз цэлую вясну тауклась яна па голаму папары и так замарнела, што и не адкормиш яе ни на ржанишчы, ни на аусянишчы. И чэшэцца мужык, и думае, чаму гэтак вышла? И крыуда яму, и руки ападаюць, и рады ниякой даць сабе ня можэ,—и думае ён сабе: а скуль земля можэ радзіць, кали гною нима?—А гною нима, бо скаціны нима чым пракармиць: сенажаці ня родзяць, каничны не пасееш, бо зямлі нехват, бо уся яна у шнурах; трэба было-бы з ярыны адабраць, а яе и так небагата. Успамінае мужык, як гэта бацьки казалі, што на гэтых самых шнурах, ещэ як воля вышла, ня тольки жыта як сцяна стаяла, а и пшаница, и ячмень радзіліся. И здавалася тады мужыком, што гэта надта разумная выдумка нарэзаць зямлю у шнурах, каб тольки з пашнёю шырэі; тольки цяпер, як песнота у вёсках настала, дык схапился мужык, што дзеля гэтаго розуму трэця часць зямлі год годам пад папаром гуляе, а у других, у шляхты ды у инных батракоу, гдзе земля у адным кавалку кругом хаты, там гаспадар яго чы пад каничыну, чы пад гарох пуеціць, и родзіць ня горш, и корму спарней.

Во гэтая шнуровая трохполёука—гэта першая и найгоршая беда мужыцкой гаспадарки. И парадзіць ёй трудно: хіба згаварыцца усим мужыком у вёсцы, каб зямлю наново прыдзелиць, каб яе парэзаць так, каб кожны меу у вадным кавалку усю сваю зямлю, а ня тое, што раскинутую па цэлым свеци. Мы радзим зрабіць гэта мужыкомъ, бо ведаем добра, што з гэтым шмат выгадней и багацей у вёсках будзе, тольки сами разумеем, што гэта без помочы правіцельства мужык сам зрабіць ня зможэ. Каб гэтакі перадзел зрабіць, трэба перш наперш силу мець, каб мало што не усю вёску перабудаваць, а пасля трэба глядзець, чы будзе на гэтых новых месцах вада близка, чы прыпадзе гнойны кавалак пад агароды—а цяпер так усё близка здаецца, ведама—абжылися. Трэба тольки мужыком дабівацца, каб правіцельство памагло им зрабіць гэты перадзел. За гэтыя падатки, што правіцельство збирае з мужыкоу, яно павинно им памоч, бо народ плаціць грошы на праудзівые народныя патрэбы.

А тым часом пры уселяких раздзелах и купляючы зямлю трэба мяркаваць так, каб у адным кавалку больш зямлі выпадала. Нима што гнацца за тым, што там у канцы негдзе пад сенажацью зямля крышку чарнейша, кали дзеля таго трэба усё на шнуры парэзаць: усё роуно зьярэце з той зямлі два чы тры лепшыя ура-

джаі, а як гною не давязеце, то так само радзіць перастане.

Есцяка ещэ и другая, можэ навэт горшая беда и прычына неураджаю у вёскавой гаспадарцы. Гэта тое, што мужык да гэтай пары гаспадарыць так само, як гаспадарылі яго дзяды и прадзеды, кали зямлі у их было больш, а не научыу яго ніхто, як гаспадарыць, каб аддаваць зямлі тое, што ад ёй выбирае з ураджаем. Не научыу ніхто цёмнаго мужыка, як жывець кожнае збожэ, як яно кормицца и расце. Кали зразумее гэта мужык, то будзе ужо ведаць, што трэба рабіць, каб мець добры ураджай, каб не галадаць на сваёй гаспадарцы так, як цяпер. Аб гэтым пагаворым ещэ у других нумэрохъ нашае газэты.

Антось Асина.

Слабóда.

На сваём сметнику, кажуць, и певень гаспадар. А у сваём стани и прыстау цар.

Жыу той прыстау у Игумяни. Нягодны, сярдиты, як звер. Дачууся ён, што у вадной вёсцы у мужыка ёсць стрэльба.

Якая там стрэльба? Божа ты злитуйся! Яе, па праудзи сказаць, смёшна и называць стрэльбаю.

На рулі—грази на цэлы палец; брамка с сабачку нябошчыцы пани Калиноуекай. Заміж штэнфэля—арэхава палка. Звязана лыкам и дротам. Старая стрэльба. Щэ можа швэд згубіу яе тут трыста годоу таму назад. А мужыку добра было пастрашыць часам воука зимою, або на начлег узяць.

Едзе цэлы абоз палиции: прыстау, два вурадники, стражнікоу з двацаць; са стрэльбамі, шаблямі, нагайкамі.

И куды едуць? Адбираць у мужыка стрэльбу.

Прауда, наш Сымон Таукач гаварыу, што мужык той быу чуць ни сацыяліст: панскую кабылу назвау брыдка и земскаго калісь дурнем злаяу прад соцким.

Акружыла палиция хату. Кале акна—па стражнику. Сам прыстау з вураднікамі і стражнікамі входзяць у хату.

— Гдзе ружьё? Падавай яго сюда, мерзавец! Крычыць начальства і нагамі тупае.

— Якое там, паночку, ружьё? адно тьфу—ничога болей. Паказаць брыдка.

— Не разсуждаць, дурак!

— Не крычыце, паночку. Вун дзеці перэпалохаліся, плачуць.

— А тебе хто разрэшил іх..?!

Мужык аж рот разявіў: ніколі ён ня чуу, каб на гэта трэба было браць разрашэнне у палиции.

Арыштовали мужыка і стрэльбу забралі.

Потым ужо, як выпусцілі, смеяўся Кандрат:

— Да чаго мы, братко, дожыліся! На дзеці билет трэба браць.

От хіба слабада, дык слабада!

Дзяцька Карусь.

Асенні вечар.

Вые бура. Лёс гамоніць,

Як на сходзі дзе народ.

Вецер хмары так і гоніць.

Дошч і град і ганелёд.

На камінку корч пылое

Кале печі дзет сядзіц;

Бацька лапці папраўляе,

Маці ниткі села віць.

Вецер вые, не сціхае,

Дзика у коміні шуміць;

То заплачэ, заспевае,

То па стрэсі прабяжыць.

Ціха у хаці. Сэрца ные

Душу страх апанаваў...

Чамуж вецер думкі злые!

У душу ты мою нагнаў!

Якуб Колас.

Вецер

Гудзіць у поўнач сосны ломіць

І плачэць вецер у бары

І белы снег да неба гоніць

Чамуж так вецер плачэш ты?

Ахь плачу я, што ноц бяз сонца

Нідзе дарогі не знайду

І так кідаюся бяз конца,

Ня знаю сам куды лячу.

У грудзях балиць і сэрцэ млее

І так маркотна на душы

Каліж дзянёк нам заяснее;

Чаму так сэрцэ млееш ты?

Дзяцька Пранук.

Ад Рэдакціі.

Першы нумэр «Нашае Доли» па прыказу Віленскага губэрнатора палиция конфіскавала. Разышлася толькі палавіна—пяць тысячоу, а пяць тысячоу палиция забрала, так што нічога схаваць не удалося, і дзеля таго высылаць першы нумэр нікому ня можам.

Просім у сіх нашых чытацелю пісаць да нас, пісаць аб усём, што дзеецца аб крыўдаз сваіх і радосьцях, хто як умеє. Калі патрэбна будзе каму якая парада—пытайцеся—адкажэмо. Ведайце добра, што «Наша Доля»—газета вёсковых людзёу.

Прысылаючы грошы просім пісаць, якое выданне «Нашае Доли» прысылаць: чы друкаванае рускімі літэрамі, чы польскімі.

Адресоваць грошы трэба канешніе так: Вільня, Рэдакцыя «Нашае Доли», Ефстафію Сымоновичу. Хто хочэ палучаць газету, нехай паспішає з прысылкає грошэй.

Рэдактор-выдаўца **Іван Тукеркес.**

А Б Ъ Я У Л Е Н Н Я :

Беларуская Выдауніцкая суполка „Загляне сонцэ і у наше ваконцэ“

радзиць усим купляць кнігі:

Biełaruski lementar, abo pieršaja nawuka
čytannia cena 6 k.
Беларуски лементар, або першая навукa
чытання ц. 6 к.
Pieršaje čytannie dla dzietak biełarusou
cena 6 k.

— Першае чытанне для дзетак беларусоу
цэна 6 к.
Вязанка Янки Лучыны (Ивана Неслухо-
ускаго цэна 4 к.
Казки Выдау А. К. цэна 6 к.

Беларускія поштовыя піскулькі:

Ščorsuny u letko, Ščorsuny u zimku; Prancišek Bohušewič (Maciej Buračok) Pieśniar Biełaruski; Wincuk Marcinkiewič—pieśniar Biełaruski; Mużyki spad Puchawič; Torżyšče u Puchowičach; Dzieučaty spad Słucka; Parabkawa dwornaja chata; Dudar Biełaruski; Janka Łučyna (Iwan Niesłouchouski), pieśniar Biełaruski; Wiaskowaja baba s Trybuškou; Dom Tadeuša Kościuški u Merečouščyni, cena kažnoje pisulki 5 kap.

Усё гэта можна купляць у глаўным складзе
у *Пецярбургу, Василёу вострой, 4 мяня № 45,*
кв. 16 і усюды у велікіх кнігарнях.

Хто купляе у глаўным складзе ня менш як
за поў рубля, той ня плаціць за прасланне
пачтау.

Малыя грошы можна высылаць поштовымі маркамі.

„**ЕСНО**“

pismo tygodniowe poświęcone sprawom klosy
robotniczej na Litwie wychodzi w języku polskim.

Adres Redakcyi i administracji:

— Wilno, ulica S-to Jerska 39 m. 6. —

Cena z przesyłką lub z dostawą do domu półrocznie 1 rb. 50 k., miesięcznie 25 k., bez do-
stawy do domu (odbierając w Administracji pisma) półrocznie 1 r. 20 k., miesięcznie 20 k.

✱ Zmiana adresu 20 kop. ✱

НОВООТКРЫТАЯ ТИПОГРАФИЯ

„Артель Печатнаго Дѣла“,

✎ ВИЛЬНА, на углу Большой и
Рудницкой ул., въ д. Залкинда, ✎

принимаетъ всевозможные заказы
на всѣхъ европейск. языкахъ.

Участники артели—исключительно рабочіе-специа-
листы, занимавшіеся до открытія онаго дѣла въ раз-
ныхъ лучшихъ типографіяхъ.

Заказы выполняются скоро, изящно и аккуратно.

Иногородніе заказы высылаются наложеннымъ платежомъ.

ЛИТОВСКАЯ КНИГАРНЯ

М. Пясэцкой-Шляпэлис

Вильня, Доминиканская вул., 13.

Прадае и на жаданне кожнаго высылае такіе беларускіе книжки:
Элементар—(буквар) 6 к. { Смык Беларуски 20 кап.
Першае чытанне 6 „ { (польскімі літэрамі)
Казки 6 „ { Скрышка Беларуск. 6 к.
Вязанка 4 „ { (польскімі літэрамі).
Песни 10 „ { Што такое свабода 3 к.

Прадае и высылае рожныя беларускіе, літоўскія и др.
пачтовыя піскулькі.

Хто хочэ палучыць якіхъ книжокъ ці піскулекъ, просяць
грошы за книжки и за перасылку и напісаць якіе хочэ палу-
чыць книжки, и якімі літэрамі: польскімі ці рускімі.

Там же прадаюцца и высылаюцца уселякіе Літоўскіе
кніжки, примаецца падпіска на газету «Наша Доля», на усе
літоўскіе газеты, на польскую газету «Есно» и усеякіе газ-
ет прадаюцца особыя нумэры.

Спісок Літоўскіхъ книжокъ высылаецца на жаданне кожнаго.

— Перекупщикам уступляюцца %/о. —

Типографія «Артель Печатнаго Дѣла», Вильня, уг. Большой и Рудницкой ул., д. Залкинда.